

РЕЦЕНЗИЯ

от д-р Искра Богданова Христова-Балканска - професор в Института за икономически изследвания при БАН, на материалите, представени за участие в конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“ в Пловдивския университет (ПУ) „Паисий Хилендарски“, по област на висше образование 3.Социални стопански и правни науки, професионално направление 3.8.Икономика политическа икономия – политическа икономия, икономика на публичния сектор и социална политика.

Със заповед № РД 81-.43 от 11.01. 2022 г. на Ректора на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски" (ПУ) съм определена за Член на научно жури на конкурс, за заемане на академичната длъжност ‘доцент’ и съгласно решението на Факултетния съвет на Факултета по Икономически и Социални Науки (ФИСН) при Пловдивския университет (ПУ) „Паисий Хилендарски" (ФИСН – ПУ) с Протокол № 162/17.12.2021 г по област на висше образование 3.Социални стопански и правни науки, професионално направление 3.8.Икономика, политическа икономия, - Политическа икономия, икономика на публичния сектор и Социална политика обявен за нуждите на катедра Икономически науки към ФИСН при ПУ „Паисий Хилендарски“.

В конкурса за ‘доцент’, обявен в Държавен вестник, бр. 94, от 12.11.2021 г. и в интернет-страница на ПУ "Паисий Хилендарски", за нуждите на катедра Икономически науки към Факултет по Икономически и Социални Науки (ФИСН), участва гл. ас. д-р Блага Петрова Маджурова като единствен кандидат.

1. Общо представяне на получените материали

Участващата в конкурса за „доцент“ гл. ас. д-р Блага Петрова Маджурова е представила комплект материали на хартиен носител, в съответствие с Правилника за развитие на академичния състав на ПУ, и по специално следните документи: Молба по образец на ректора за допускане за участие в конкурса;

Автобиография; Диплома за висше образование; Диплома за образователна и научна степен „доктор“; Справка за спазване на минималните национални и допълнителни факултетни изисквания; Списък на научните трудове; Анотации на материалите по чл.65 от ПРАСПУ, включително самооценка на приносите на български и английски езици; Декларация за оригиналност и достоверност на приложените документи; Удостоверение за трудов стаж; Документи за учебна работа; Документи за научноизследователска работа; Разделителни протоколи; Други необходими документи.

За целите на настоящия конкурс, д-р Маджурова е приложила общо 13 публикации, от които 1 самостоятелен хабилитационен труд, участие в 3 колективни монографии, участие със самостоятелна глава в 1 колективна монография, 7 статии и доклади, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни толове, 1 учебник (в съавторство). Цитиранията в реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни са 2 броя, цитиранията в монографии и колективни толове с научно рецензиране са 5 броя.

От минимално изискуемите сбор точки 400, съгласно Справката за изпълнение на национални минимални изисквания съгласно ЗРАСРБ (чл. 26) и Правилника за приложението му (чл. 1а, ал.1) д, кандидата е реализирал 528.9 точки.

Публикациите за конкурса за „доцент“ не повтарят публикациите за придобиване на ОНС „доктор“ и за заемане на академичната длъжност „главен асистент“. Д-р Маджурова е публикувала книга на базата на защитен дисертационен труд.

Д-р Маджурова е участвала в 5 научноизследователски проекта. Тя е автор на учебни пособия, на учебник в съавторство, посветен на социалната политика. Разработени са в екип учебна програма и учебен курс по следните дисциплини: „Управление на публичните услуги“, „Социална политика“. Кандида-

тът изнася лекции по управление на публичните услуги, по социална политика, по микроикономика, по икономикс.

2. Кратки биографични данни на кандидата

Професионалният път на д-р Маджурова е многопосочен, съдейки от биографичните данни. Тя се занимава с обществено здраве, завършила е медицински университет и е магистър по здравен мениджмънт. Д-р Маджурова е доктор по политическа икономия на Пловдивския Университет.

Придобива квалификация на международен медиатор към Министерство на правосъдието. Заема длъжността младши експерт по анализ и експертиза на проблемите на европейска интеграция, също е и търговски представител към ПТ холдинг АД, организира представянето на РБългария на международни изложения, работи като старши експерт към Министерство на икономиката и енергетиката. Придобитата експертиза намира приложение в работата на кандидата в Министерски съвет, като специалист по социална политика.

След 2017 г. д-р Маджурова се посвещава на преподавателска и научно изследователска дейност към катедра „Икономически науки към ФИСН, ПУ „Паисий Хилендарски“. Била е лектор по програмата Еразъм в Испания и Италия. Владее 4 езика и е доказала способността си за работа в екип, съдейки по публикациите.

3. Обща характеристика на дейността на кандидата

Предоставените трудове за нуждите на настоящия конкурс са в следните направления, а именно социално-икономическата политика, социалната кохезия, социалното предприемачество, работещите бедни, въпросите свързани с политиките на ЕС към младите хора, фискалната политика на новите страни членки на ЕС, политиките за учене сред активното население и ефектите върху младите хора, влиянието на новите технологии върху пазара на труда, глобалните икономически аспекти на влияние върху икономическия растеж и заетостта.

Самостоятелният научно-изследователски труд *„Социалните злини - връзки с макроикономическите детерминанти и политики за преодоляването им“* разглежда влиянието на кризите, които задълбочиха макроикономическите дисбаланси и социално-икономическите проблеми върху страните от ЕС и България. Прави се опит за теоретично и емпирично осмисляне на връзките между икономическия растеж, неравенството и бедността. Научното изследване е мултидисциплинарно, където се преплитат влиянието на външните фактори в съчетание с неспособността на редица правителства да се справят с нарастващите дългови и икономически проблеми, което поражда неадекватни и недееспособни решения в областта на социално-икономическата политика. Прави се опит за оценка на сближаването по социални индикатори между България и ЕС.

Измененията породени от глобализацията изострят противоречията между страни и региони и се налага все по интензивно политическа и икономическа необходимост от адекватни политики на социална кохезия. Публикацията *„Социална кохезия национални, регионални и структурни изменения в контекста на България-ЕС- Западни Балкани“* (в съавторство), както и *„Социална кохезия в сферата на образованието – достигнато равнище в България, ЕС и Западните Балкани“* от книгата *„Европейската интеграция днес – някои проблеми и възможности“* изясняват същността на социалната кохезия, проявленията и практиките не само в страните от ЕС, но и тяхното въздействие върху страните от Западните Балкани, в процеса на тяхната подготовка за членство в ЕС. Изтъкнато е, че образованието е основен елемент за постигане целите на социалната кохезия и за сближаване на политиките в ЕС. Социалната кохезия, оценена въз основа на индикатори, показващи динамиката на пазара на труда, както и политиките на ЕС са обект на разглеждане също в статията *„Social cohesion (Bulgaria-EU-Western Balkans“* (в съавторство)

Сериозен икономически и социален проблем е наличието на работещи бедни, феномен показващ разминаването между прилаганите макроикономически мерки и политики и ефективните резултати в страните членки на ЕС от

Източна Европа. „*Macroeconomic measures on the phenomenon of working poverty. Cause effect analysis. Innovation and Modeling and Analytics*“ (В съавторство.)

Политиките, насочени към приобщаване на младите хора в активна възраст, стимулирането на практиките към учене през целия живот, социалното включване прилагането на постоянна и устойчива политика в страните от ЕС за постигане на тези основни цели са разгледани в статите „*Dimensions of young adult policies impact on a comparative principle at an European level,*“ (в съавторство), „*LLL policies as an opportunity to promote growth and social inclusion*“ (В съавторство), и „*Cross case analysis of local regional networks in LLL policy making across Europe*” (В съавторство)

Създаването на благоприятна среда от държавата за разгръщане на социалното предприемачество е съществена част от социалната политика на държавата, а страните от континентална Европа имат съществен опит в прилагане на практики за приобщаване и създаване на заетост сред неимуществените слоеве на населението и предпоставка за нарастване на заетостта, стабилизиране на пазара на труда и постигане на устойчив икономически растеж. В статията „*Социалното предприемачество в България като част от интеграционните процеси – проблеми и перспективи за развитие*“ (в съавторство) се разкрива именно ролята и значението на социалното предприемачество за България като важен елемент на социалната икономика.

Научните интереси на д-р Маджурова обхващат и проучвания във връзка с променящия се характер на пазара на труда поради влиянието на динамиката на информационно-комуникационните технологии (ИКТ) като тук може да се споменат статиите: „*The impact of innovation and technological progress on the labour market*”(В съавторство), „*Innovations as a factor for Economic growth and Labour market development*” (В съавторство).

От гледна точка на измененията в международните икономически отношения особено през последните десетилетия, глобализацията, която намира из-

раз в ПЧИ и международната миграция, понастоящем се проявява в различни направления, под влияние на външните икономически шокове и динамиката на ИКТ. Тези геостратегически изменения намират място в статията „*Policies and innovations to promote economic growth and employment in the age of globalization*” (В съавторство). Акцентът пада върху изясняването на факторите, които обуславят промените в пазара на труда и работните места, като на едно от предните места са изведени динамичните информационно-технологични изменения и различната степен на приспособяемост на страните към динамиката на съвременния свят. „*Влияние на глобализацията върху характера на работните места и заетостта*“ (В съавторство)

Д-р Маджурова изследва също разнопосочните фискални политики на страните от ЕС в контекста на нарастващи държавни разходи, породени от от кризите и за все още стоящия на преден план въпрос за фискална консолидация в ЕС. „*Фискална консолидация на новите страни-членки на ЕС. Управление и образование*“ (В съавторство)

Подчертавам активната дейност на д-р Маджурова като преподавател и лектор, което намира израз в публикуването на поредица от учебни материали и учебник.

4. Приноси (научни, научно-приложни, приложни)

Достойнство на кандидата е интереса към социално-икономическата сфера в съчетание с ефектите породени от външната икономическа среда.

➤ В самостоятелната монография се прави опит за осветляване на взаимовръзките между макроикономическото развитие на страните членки на ЕС и на България при преодоляването на дисбалансите в икономиката и възможностите на социалната политика в действие. Интерес представлява емпиричния анализ ЕС-България на социалните измерения и изводите в това отношение, които показват сближаване на социалните индикатори, с отклонение на коефициента на бедност. Сравнителният анализ между ЕС и България се допълва с политиките, за преодоляване на социалните злини, като тук са подчер-

тани и ползите и ефектите за България от тях. Прилагането на обосновани икономически и социални политики в ЕС може да допринесе за реструктуриране на социално-икономическата политика в ЕС и респективно в България.

➤ Изследването на същността на социалната кохезия и прилагането на публичните политики допринася за изясняване на един от основните проблеми на социалната политика на ЕС, като социалното и финансово включване, които са съществена част от социалната кохезия. Подчертано е, че въпреки различната степен на икономическо развитие в ЕС, използването на сходни и адекватни политики вероятно ще допринесе за задълбочаване на икономическа интеграция в рамките на Общността. Образованието, като елемент на социалната кохезия е важен фактор за сближаване и ефективност на въздействие на европейските политики.

➤ Принос към изследванията на кандидата е проблема на работещите бедни. Този феномен е признак за неефективно използване на ресурсите и възможностите на националната икономика да прокарва подходящи политики за неговото преодоляване. Развитите икономики в ЕС също нямат особени успехи при преодоляване на този проблем и поради деиндустриализацията. Постигането на устойчив икономически растеж е немислим без разрешаването на този проблем при изграждането на новото индустриално общество.

➤ Интерес представляват и проучванията във връзка с реструктуриране на работните места, преодоляване на бедността и социалното изключване на широки слоеве от населението чрез образователни програми и преквалификация. Акцентът пада върху обучението на младите хора и тяхната реализация на трудовия пазар. Обучението през целия живот е предпоставка за адаптирането на работниците към всяка нова икономическа реалност в страна или регион.

➤ Формулирането на политики и тяхната оценка и възприемане в рамките на ЕС, в частност и на България и тяхното разпространение в близки държави от региона на Западните Балкани също е приносен момент. Опитите за реструктуриране на икономиката и на пазара на труда поради съществените

геостратегически икономически влияния дава полезни научно-практически познания.

➤ Изследването за социалното предприемачество в България е съществен елемент от приобщаване на социално изключените, за преодоляване на бедността и включването на тези хора в пазара на труда. На този въпрос се обръща и съществено внимание от Европейската Комисия, чиито проекти подкрепят задълбочаването на социалното предприемачество като форма за преодоляване на бедността и безработицата.

➤ Преподавателската дейност се допълва с изследвания за подобряване на научното равнище, зависимо от икономическите възможности на държавата и насърчаване на научното развитие. Известно е, че научните и образователните постижения въздействат положително върху икономическия растеж. Публикуването на учебник (в съавторство) показва задълбочено познание на теорията и практиката на социалната икономика и политика.

5. Оценка на личния принос на кандидата

Кандидатът е посочил самостоятелно своя личен принос, за всяка една от публикациите и напълно приемам, че представените за рецензиране публикации (самостоятелната монография, участието в книги, статиите и докладите, както и учебника) са дело на кандидата.

6. Критични забележки и препоръки

Към трудовете на кандидата могат да се отправят и някои препоръки, които не нарушават преобладаването на приносните моменти в представените разработки.

В теоретичната част на самостоятелната монография са споменати редица изследователи, които имат принос в търсенето на взаимовръзката между икономическия растеж и макроикономическото развитие на страната. За по-голяма яснота, считам, че трябва да се задълбочи проучването на теорията, която би могла да обясни сложните връзки между развитието на икономиката и възможностите за преодоляване на неравенствата в икономиката и разпределителните

процеси, да се осветли на ролята на държавата за разрешаване на противоречи-ята на труда и капитала в новите условия на висок технологичен прогрес, на преодоляване на крайната бедност и други сродни проявления.

В това отношение ми се щеше да видя по-конкретно споменатите в разработката икономисти към кои икономически течения принадлежат, какъв е точно приноса им при обосновката на връзките между икономическия растеж, инвестициите, способността на икономиката да реагира на външни шокове и възможностите за провеждане на обоснована социална политика. Така изложените теоретични концепции не дават особена яснота относно техния принос в общия контекст на теорията обясняваща процесите в социалната икономика. Още повече, че в някаква степен теоретичната част не обслужва особено интересния емпиричен и статистически материал, изложен във втора и трета глава.

Проблем е разбирането, какъв е дела на участие на кандидата, в двете колективни монографии.

Препоръчвам в бъдеще д-р Маджурова да задълбочава самостоятелните научни изследвания в областта на теорията на социалната икономика и политика.

7. Лични впечатления

Не познавам лично д-р Маджурова, но моите впечатления са изцяло положителни запознавайки се с нейния професионален житейски път, с нейната научно-изследователска и преподавателска дейност.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Документите и материалите, представени от **гл. ас. д-р Блага Петрова Маджурова** отговарят на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на ПУ „Паисий Хилендарски“. Кандидатът в

конкурса е представил достатъчен брой научни трудове, публикувани след защитата на ОНС ‘доктор’ и за конкурса за главен асистент.

В работите на кандидата има оригинални научни и приложни приноси, като част от публикациите са публикувани в списания, издадени от международни академични издателства.

Теоретичните и емпиричните изследвания имат практическа приложимост, като част от тях са пряко ориентирани към учебната работа. Научната и преподавателската квалификация на гл. ас. д-р Блага Петрова Маджурова не подлежи на никакво съмнение. Постигнатите от гл. ас. д-р Блага Петрова Маджурова резултати в учебната и научно-изследователската дейност, напълно съответстват на специфичните изисквания на Факултета по Икономически и Социални Науки (ФИСН)., приети във връзка с Правилника на ПУ за приложение на ЗРАСРБ.

След запознаване с представените за нуждите на конкурса научни трудове и учебник и оценявайки съществените приносните качества, намирам за основателно да дам своята убедена **положителна** оценка и да препоръчам на Уважаемото научно жури да изготви доклад-предложение до Факултетния съвет на Факултета по Икономически и Социални Науки (ФИСН) за избор на гл. ас. д-р Блага Петрова Маджурова на академичната длъжност ‘доцент’ в ПУ „П. Хилендарски“ по професионално направление 3.8.Икономика, политическа икономия, - Политическа икономия – икономика на публичния сектор и Социална политика.

01.03. 2022 г.

Рецензент:

Проф. д-р Искра Б.Христова-Балканска